

**Sygn. akt III Ca 1469/15**

## **WYROK**

### **W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 7 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera (spr.)

Sędzia SO Teresa Kołeczko - Waclawik

Sędzia SR (del.) Maryla Majewska - Lewandowska

Protokolant Dominika Tarasiewicz

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2016 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa M. D.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 26 maja 2015 r., sygn. akt VIII C 267/14

**1. zmienia zaskarżony wyrok :**

**a) w punkcie 1 o tyle, że zasądzona w nim kwota wynosi 28480zł (dwadzieścia osiem tysięcy czterysta osiemdziesiąt złotych);**

**b) w punkcie 3 w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 483zł (czterysta osiemdziesiąt trzy złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;**

**c) w punktach 4 i 6 w ten sposób, że nie obciąża powódki kosztami sądowymi;**

**d) w punkcie 5 o tyle, że pobrana w nim kwota wynosi 1455zł (tysiąc czterysta pięćdziesiąt pięć złotych);**

**e) w punkcie 7 o tyle, że pobrana w nim kwota wynosi 150zł (sto pięćdziesiąt złotych);**

**2. oddala apelację w pozostałym zakresie;**

**3. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania odwoławczego;**

**4. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zabrze kwotę 1000zł (tysiąc złotych) tytułem części opłaty od apelacji, od której uiszczenia powódka była zwolniona;**

## **5. odstepuje od obciążenia powódki kosztami postępowania sądowego w postępowaniu odwoławczym.**

SSR (del.) Maryla Majewska–Lewandowska SSO Lucyna Morys–Magiera SSO Teresa Kołeczko– Waclawik

**Sygn. akt III Ca 1469/15**

## **UZASADNIENIE**

Powódka M. D. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwoty 48400zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia, kwoty 80zł tytułem zwrotu kosztów leczenia oraz ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość. W uzasadnieniu powódka wskazała, że w wyniku wypadku z dnia 6 sierpnia 2013 roku doznała obrażeń ciała. Idąc chodnikiem przy ulicy (...) w Z. wpadła do niezabezpieczonej studzienki kanalizacyjnej co spowodowało, że doznała licznych obrażeń ciała w postaci rany tłuczonej prawej wargi sromowej i krwiaka wargi sromowej. Przez okres 3 dni po wypadku powódka była hospitalizowana, zaś do dziś odczuwa bardzo intensywne dolegliwości związane z wypadkiem zarówno w sferze psychicznej, jak i fizycznej. Podniosła, że uzyskiwała dotychczas od pozwanego zadośćuczynienie jedynie w wysokości 1600zł, które jej zdaniem nie odpowiada skali doznanej krzywdy. Roszczenie o ustalenie odpowiedzialności na przyszłość powódka wywodziła z art. 189 k.p.c. uzasadniając je tym, że doznała bardzo poważnych obrażeń ciała, w związku z czym istnieje ryzyko pogorszenia się jej stanu zdrowia w przyszłości i ujawnienia się nowych urazów i schorzeń związanych z wypadkiem.

W odpowiedzi pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania. Podniósł, że nie kwestionuje swojej odpowiedzialności za skutki wypadku z dnia 6 sierpnia 2013 roku, jednak w jego ocenie wypłacona powódce dotychczas kwota stanowi właściwe zadośćuczynienie za ból i krzywdę doznane przez powódkę na skutek wypadku, skoro trwały uszczerbek na jej zdrowiu został określony przez lekarza na etapie postępowania likwidacyjnego na 2 %. Pozwany wniosł także o oddalenie pozwu w zakresie żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku na przyszłość, wskazując, że powódka nie uprawdopodobniła, aby w przyszłości mogły ujawnić się jakiegokolwiek skutki wypadku.

Wyrokiem z dnia 26 maja 2015r. Sąd Rejonowy w Zabrzu w pkt 1 zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 8480zł z ustawowymi odsetkami do dnia 21 luteog 2014r., w pkt 2 oddalił powództwo w pozostałym zakresie, w pkt 3 zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1595,22zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w pkt 4 nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zabrzu od powódki z zasądzonych w pkt 1 roszczenia kwotę 2011,92zł, w pkt 5 nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zabrzu kwotę 412,08zł tytułem pozostałej części opłaty od pozwu, od której uiszczenia powódka była tymczasowo zwolniona, w pkt 6 nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zabrzu od powódki z zasądzonych w pkt 1 roszczenia kwotę 207,43zł tytułem części wydatków, w pkt 7 nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zabrzu kwotę 42,49zł tytułem pozostałej części wydatków.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 6 sierpnia 2013 roku w Z. przy ulicy (...) powódka M. D. idąc chodnikiem wraz z dwójką dzieci oraz kuzynem wpadła do niezabezpieczonej studzienki kanalizacyjnej, w której znajdowały się metalowe pręty. Powódka wpadła jedną nogą do studzienki, a reszta jej ciała znajdowała się na chodniku. Kuzyn M. M. pomógł powódce wyjść ze studzienki, w drodze powrotnej do domu powódka źle się poczuła, zrobiło jej się słabo i zaczęła odczuwać znaczny ból okolic krocza, które było zakrwawione. Powódka została odwieziona do Szpitala Miejskiego w (...) sp. z o.o. Na skutek wypadku powódka doznała urazu w postaci rany tłuczonej wargi sromowej małej prawej i dużego krwiaka wargi sromowej. Konieczne było wykonanie szycia krocza, ewakuacji krwiaka i drenaż. Wypadek spowodował znaczną utratę krwi i w konsekwencji doszło do anemii pourazowej. Powódka M. D. po wypadku spędziła w szpitalu 3 dni. Obrzęk i bolesność rany utrzymywały się przez okres 2 miesięcy po wypadku.

Ustalono, że trwały uszczerbek na zdrowiu powódki wynosi 0 %. Dolegliwości związane z przebyłym urazem były w okresie około urazowym bardzo silne, stanowiły znaczny dyskomfort życia codziennego, a powódka odczuwała

trudności fizjologiczne w poruszaniu się, powiększone bólem, pieczeniem i obrzękiem. Aktywność życiowa powódki została znacznie ograniczona. Powódka przez okres 8 miesięcy wymagała pomocy konkubenta oraz kuzyna w prowadzeniu gospodarstwa domowego przy sprzątanii i gotowaniu oraz przy opiece nad dziećmi. Odniesione urazy spowodowały u powódki niechęć do współżycia, na skutek czego powódka powstrzymywała się od współżycia przez okres jednego roku. Uraz spowodował znaczne pogorszenie się życia seksualnego powódki, co z kolei doprowadziło do pogorszenia się relacji powódki z partnerem.

Nie było kwestionowane, że w chwili wypadku pozwany udzielał ochrony ubezpieczeniowej (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z., który to podmiot odpowiedzialny był za należyte zabezpieczenie studzienki kanalizacyjnej. Poza sporem było również, że na wezwanie pełnomocnika powódki pozwany po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego decyzją z dnia 29 listopada 2013r. przyznał jej kwotę 1600zł tytułem zadośćuczynienia. Jak ustalił Sąd pierwszej instancji, powódka w wyniku doznanej traumy skorzystała z konsultacji psychologicznej w gabinecie psychoterapii i pomocy psychologicznej M. K., za cenę 80zł. Powódka do dnia dzisiejszego odczuwa obniżenie nastroju i lęk, który wzmacnia się w trakcie mijania miejsca wypadku.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie dowodów z odpisów dokumentów złożonych do akt sprawy, zeznań świadków wymienionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, przesłuchania powódki oraz opinii biegłego sądowego z zakresu ginekologii E. B..

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powódki w części zasługiwało na uwzględnienie, kierując się regulacją art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c. i w zw. z art. 822 § 1 k.c.

Zważył, że powódka była uprawniona do zgłoszenia żądania zadośćuczynienia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Wskazał, że powódka uległa wypadkowi, wskutek którego nastąpiło u niej uszkodzenie ciała w postaci rany tłuczonej wargi sromowej małej prawej i dużego krwaka wargi sromowej. W następstwie wypadku powódka niewątpliwie doznała krzywdy, która obejmuje zarówno cierpienie fizyczne (ból i inne dolegliwości), jak i cierpienia psychiczne (ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniem fizycznym oraz następstwami uszkodzenia ciała). Wypadek spowodował uszkodzenie ciała i stanowił przyczynę cierpienia zarówno fizycznego, jak i psychicznego. Powódka w dalszym ciągu odczuwa skutki doznanej traumy psychicznej i cierpi na lęki, których źródłem jest wypadek z dnia 6 sierpnia 2013 roku. Wypadek spowodował wyraźne pogorszenie życia seksualnego powódki, która to sfera życia jest niewątpliwie bardzo ważna w życiu każdego człowieka. Dolegliwości związane z przebytym urazem w okresie około urazowym były silne i realnie utrudniały powódce codzienne funkcjonowanie.

Wysokość zadośćuczynienia ustalona została na podstawie całokształtu okoliczności sprawy, wzięto pod uwagę w szczególności zakres i charakter odniesionych przez powódkę obrażeń, rozmiar odczuwanych przez nią cierpień fizycznych i psychicznych, długotrwałość odczuwalnych następstw w postaci stanów lękowych oraz młody wiek powódki, która w chwili wypadku miała 27 lat.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że zadośćuczynienie pieniężne ma na celu złagodzenie cierpień, a jego wysokość nie może być jednak nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach. Uznał zdrowie za dobro szczególnie cenne i jego zdaniem kwota zadośćuczynienia nie powinna prowadzić do deprecjacji tego dobra. Doszedł zatem Sąd ten do przekonania, iż kwota 10000zł stanowi odpowiednie zadośćuczynienie za doznana krzywdę, a zważywszy, że przed wniesieniem pozwu pozwany wypłacił powódce kwotę 1600zł tytułem zadośćuczynienia, w oparciu o powołane wyżej przepisy zasądził od pozwanego kwotę 8400zł. Suma ta jest adekwatna do rozmiaru krzywdy doznanej przez powódkę, a przy tym uwzględnia aktualny stan majątkowy ogółu społeczeństwa i spełnia swą funkcję kompensacyjną. Na podstawie art. 444 § 1 k.c. Sąd zasądził kwotę 80zł tytułem zwrotu kosztów leczenia.

W przedmiocie odsetek orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c., zasądzając je od dnia wniesienia pozwu - 21 lutego 2014 roku.

W pozostałej części Sąd Rejonowy uznał powództwo za niezasadne, a to w zakresie dochodzonej przez powódkę kwoty 40000zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz w zakresie ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku na przyszłość.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. , rozdzielaj Ac je stosunkowo między stronami. Na tej samej zasadzie wyrzeczono o kosztach sądowych, posiłkując się regulacją art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od tego wyroku w części oddalającej powództwo oraz co do kosztów procesu wniosła powódka, domagając się jego zmiany i uwzględnienia powództwa w całości oraz zwrotu kosztów postępowania za obie instancje. Skarżąca zarzucała naruszenie prawa materialnego w postaci art. 445 § 1 kc poprzez błędną wykładnię i uznanie sumy 10 000zł za odpowiednią w rozumieniu tego przepisu, wbrew zebranemu w sprawie materiałowi dowodowemu, w tym w odniesieniu do cierpień psychicznych i fizycznych powódki, a także naruszenie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 kpc poprzez obciążenie powódki kosztami poniesionymi tymczasowo przez Skarb Państwa, podczas gdy była zwolniona od kosztów sądowych w całości, a koszty które zobowiązana byłaby uiścić, stanowią ¼ wartości zasądanego roszczenia, co pozostaje w sprzeczności z funkcją i celem przyznanego świadczenia. Zarzucała apelująca, że wprawdzie Sąd pierwszej instancji prawidłowo ocenił i ustalił rozmiar cierpień powódki, jednakże przyznana tytułem zadośćuczynienia kwota jest nieodpowiednia i zrelatywizowana została wyłącznie w odniesieniu do cierpień fizycznych ujętych w opinii biegłego ginekologa, z pominięciem sfer pozostałych, o których jednak także się wypowiedział. Motywowała, że została przyjęta do szpitala w stanie zagrożenia życia, nadal odczuwa intensywne dolegliwości związane ze specyficznym uszkodzeniem ciała, którego doznała, zmieniło się jej życie intymne, pojawił się dyskomfort fizyczny i psychiczny w określonych sytuacjach, uległ zmianie także styl życia powódki, ograniczyła się jej aktywność ruchowa.

Pozwany w odpowiedzi wniósł o oddalenie apelacji i zwrot kosztów postępowania za drugą instancję, powołując się głównie na ustalenie, iż stan zdrowia powódki jest obecnie dobry, a skutki wypadku ustąpiły oraz wskazywał, że skarżąca jako przegrywająca proces w znacznej mierze winna ponieść jego koszt

y.

**Sąd odwoławczy zważył, co następuje:**

**Apelacja powódki była częściowo zasadna.**

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż ustalenia faktyczne w zakresie istotnym dla rozpoznania sprawy zostały dokonane przez Sąd pierwszej instancji prawidłowo, w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy i stosownie do treści niesionej z poszczególnymi środkami dowodowymi wskazanymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z tych przyczyn ustalenia te Sąd Okręgowy przyjął za własne, bez konieczności ponownego ich przytaczania.

Nie sposób było jednak w całości zaakceptować rozstrzygnięcia i prowadzących do niego rozważań prawnych Sądu Rejonowego, przedstawionych w pisemnych motywach kwestionowanego orzeczenia.

Zasadny w części okazał się być zarzut naruszenia art. 445 § 1 kc podniesiony w apelacji. Podkreślenia wymaga, że Sąd drugiej instancji ma możliwość korekcji zasądanego zadośćuczynienia tylko wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, mających wpływ na jego wysokość, jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie, tj. albo rażąco wygórowane, albo rażąco niskie (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2004 r., I CK 219/04, LEX nr 146356). Taka sytuacja zdaniem Sądu Odwoławczego w niniejszej sprawie zachodzi. Zważył Sąd, iż zadośćuczynienie choć jest uwarunkowane szeregiem okoliczności przywołanych i rozważonych przez Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, to jednak w zakresie wysokości należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego.

Po wnikliwej analizie wszelkich okoliczności faktycznych ustalonych w sprawie, a które uznać wypadało za wyznacznik wysokości należnego powódce świadczenia, uznał Sąd drugiej instancji, iż zadośćuczynienie skoro ma spełnić stawiane przed nim zadanie złagodzenia skutków zdarzenia doznanych przez powódkę poprzez pewien rodzaj rekompensaty moralnej za pomocą środków pieniężnych, które winny tym samym reprezentować określoną, odczuwalną dla pokrzywdzonej wartość, w niniejszej sprawie winno ono wynosić więcej, niż uznał to Sąd Rejonowy. Suma 10000zł bowiem nie odpowiada wskazanym wyżej wymogom; kwotę adekwatną stanowi tu suma 30000zł. Zważywszy, że powódka w postępowaniu likwidacyjnym otrzymała od pozwanej zadośćuczynienie w wysokości 1600zł, zasadnym było zasądzenie na jej rzecz z tego tytułu kwoty 28400zł (przy pozostawieniu niekwestionowanej w apelacji sumy 80zł jako odszkodowania za koszty wizyty lekarskiej) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lutego 2014r. – od dnia wniesienia pozwu, zgodnie z żądaniem powódki. Sąd Okręgowy zważył, iż powódkę spotkało bardzo szczególnie nieszczęśliwe zdarzenie, wywołujące uszkodzenia w jej miejscach intymnych powodujące konieczność założenia szwów, skutkujące także koniecznością dalszej operacji chirurgicznej w związku z powikłaniami oraz długotrwałym procesem gojenia ran. Było to szczególnie uciążliwe z uwagi na miejsce, w którym nastąpił uraz oraz na dalek idące konsekwencje dla pożycia intymnego skarżącej. Konsekwencje te spowodowały szerokie i nadal trwające skutki dla dotychczasowego stylu życia poszkodowanej, w wielu jego sferach, czego nie sposób pominąć, a na co wskazywała biegła w opinii. Zważył Sąd Odwoławczy, iż mimo fizycznego wygojenia ran i ustąpienia widocznych następstw dla zdrowia powódki, na co powoływano się w odpowiedzi na apelację, jej cierpienia psychiczne związane ze wspomnieniami zdarzenia i utrzymująca się trauma oraz uczuciowy dyskomfort, utrzymują się nadal. Okoliczności te przemawiają za uznaniem zasądzonej zaskarżonym wyrokiem tytułem zadośćuczynienia sumy pieniężnej za nieadekwatną i koniecznością jej podwyższenia, jak powyżej podano. Zadośćuczynienie w kwocie 40000zł natomiast, o które wnosila skarżąca, byłoby jednak zbyt wygórowane i nie znajdowałoby uzasadnienia w okolicznościach sprawy.

Skutkiem powyższej zmiany zaskarżonego wyroku była konieczność ingerencji w zawarte w nim wyrzeczenie o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego. Zważywszy, że ostatecznie powódka wygrała w 60%, zasadnym było przy rozłożeniu stosunkowym kosztów między stronami, zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 483zł na zasadzie art. 100 zd. 1 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc. Na łączną kwotę kosztów procesu składa się bowiem wynagrodzenie pełnomocników obu stron w wysokości 2400zł obliczone zgodnie z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz opłaty skarbowe od pełnomocnictw w wysokości po 17zł.

W odniesieniu natomiast do kosztów sądowych, od których uiszczenia powódka dotychczas była zwolniona, a którymi byłaby obecnie w stosunku 40% obciążona (art. 113 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 zd. 1 kpc), uznał Sąd Okręgowy, iż zasadnym będzie zmiana także tego rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego, albowiem zarówno przedmiot niniejszego postępowania – zadośćuczynienie za ból i cierpienie, jak i sytuacja życiowa powódki, która jest bezrobotna i wraz z bezrobotnym konkubentem utrzymuje się z zasiłku z (...) i pomocy społecznej, ma na utrzymaniu małoletnie dziecko, przemawiają za nieobciążaniem jej tymi kosztami na zasadzie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Skuteczne były zatem zarzuty apelacji w powyższym zakresie.

Koniecznym była natomiast zmiana wysokości kwot, które należało ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa z tytułu kosztów sądowych tymczasowo przez niego wyłożonych, w odpowiednim stosunku na zasadzie art. 113 ust. 1 w zw. z art. 100zd. 1 kpc. Kwota 1455zł stanowi udział obciążający przegrywającego w 60% pozwanego w opłacie od pozwu wynoszącej 2424zł, zaś 150zł - w kosztach opinii biegłej wynoszących 249,92zł.

***Sąd zmieniono zaskarżony wyrok w punktach 1 oraz 3 do 7 we wskazany sposób na mocy art. 386 § 1 kpc.***

***Apelację w pozostałym zakresie jako bezzasadną oddalono na zasadzie art. 385 kpc, ze wskazanych wyżej powodów.***

**Koszty postępowania odwoławczego zniesiono wzajemnie między stronami na zasadzie art. 100 zd. 1 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc, zważywszy, że w postępowaniu drugoinstancyjnym powódka wygrała w 50%.**

**Skutkiem takiego rozłożenia wygranej między stronami w postępowaniu apelacyjnym było ściągnięcie obciążającej pozwanego z tego tytułu połowy opłaty od apelacji, od której uiszczenia powódka była zwolniona, w wysokości 1000zł, na zasadzie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Co do pozostałej części opłaty od apelacji obciążającej apelującą z mocy art. 113 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, odstąpiono od obciążenia nią powódki z mocy art. 113 ust. 4 ustawy.**

SSR(del.)Maryla Majewska–Lewandowska SSO Lucyna Morys–Magiera SSO Teresa Kołeczko– Waclawik